

ASIA **Oikeus opintosuorituksen tekemiseen suomen kielellä**

KANTELU

Kantelija on 24.10.2018 oikeuskanslerinvirastolle osoittamassaan kantelussa arvostellut Turun yliopiston menettelyä. Hän toteaa, että oikeusnotaarin koulutukseen liittyvässä eurooppaoikeuden opintojaksossa on opinto-oppaassa mainittu suoritustavaksi kirjallinen tentti, jonka voi suorittaa englanniksi tai suomeksi. Luentojen yhteydessä on järjestetty lisäksi vapaaehtoisia harjoitustehtäviä, joista on saanut lisäpisteitä tenttiin. Nämä tehtävät on voinut tehdä kuitenkin vain englanniksi, mutta tästä ei ole mainintaa opinto-oppaassa. Kantelija katsoo, ettei hänen suomenkielisiä tehtävävastauksiaan olisi tullut hylätä ainoastaan hänen käyttämänsä kielen vuoksi. Kantelija pyytää lisäkirjoituksessaan tutkimaan, olisiko hänen suomenkielisten vastaus-
tensa sisältö pitänyt arvioida ja antaa vastauksista pisteet sekä olisiko hänen oikaisupyyntönsä tullut antaa päätös.

SELVITYS

Turun yliopiston selvitys on annettu 4.3.2019. Selvityksessä todetaan, että Turun yliopiston opintojohtosäännössä täsmennetään yliopiston yksiköiden mahdollisuutta käyttää opetuksessa muuta kieltä kuin suomea. Opintojohtosäännön mukaan suomenkielisessäkin koulutuksessa voi olla muunkielisiä opintojaksoja silloin, kun opintojakson tarkoitus sitä edellyttää. Muun kielen käyttämisestä on päätettävä opetussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Eurooppaoikeuden opintojakson opetussuunnitelmassa on määritelty opintojakson kieliksi englanti ja suomi. Luento-opetus pidetään selvityksen mukaan kokonaisuudessaan englanniksi. Kirjallisen tentin voi suorittaa englanniksi tai suomeksi. Opintojaksolla on jo useiden vuosien ajan tarjottu kaksi vapaaehtoista lisätehtävää, joista voi saada lisäpisteitä tenttiin ja jotka tulee suorittaa englannin kielellä. Lisätehtävät ovat vapaaehtoisia, mutta niistä saatavien lisäpisteiden rooli on kannustaa opiskelijoita yrittämään näitä varsin työläitä lisätehtäviä ja ottamaan ne vakavasti. Niihin osallistuminen ei ole käytännössä edellytys kurssin läpäisemiselle tai siinä menestymiselle. Parhaan arvosanan saaminen on mahdollista myös ilman lisätehtävien tekemistä.

Selvityksessä todetaan lisäksi, ettei opintojakson vastuopettaja ole saanut kantelijalta oikaisuvaatimusta kirjallisesti tai suullisesti.

VASTINE

Kantelija toteaa vastineessaan muun muassa, että Turun yliopiston opintojohtosäännön mukaan suomenkielisessä koulutuksessa opiskelijalla on oikeus käyttää opintosuorituksissaan suomen kieltä ja saada opintoihin sisältyvät tehtävät suomen kielellä. Muun kielen käyttämisestä tutkinnon, tutkinto-ohjelman tai opintosuorituksen kielenä on päätettävä opetussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Kantelija katsoo, että koska ei ole nimenomaista ja opiskelijoiden tietoon opinto-oppaassa saatettua päätöstä, että osa kurssin opintosuorituksista pitää tehdä englanniksi, niin tällaista päätöstä ei voi katsoa olevan olemassa. Jos harjoitustehtäviä, joista saa pisteitä tenttiin, ei saisi tehdä suomeksi, siitä olisi opinto-oppaassa nimenomainen maininta. Harjoitustehtävistä saatujen pisteiden merkitys kurssin läpikäynnin ja arvosanan kannalta on vastineen mukaan merkittävä.

Kantelija katsoo pyytäneensä opintosuorituksensa arvosteluun oikaisua 10.12.2018 sähköpostiviestissään, jossa hän kysyy miksi ei saanut pisteitä eurooppaoikeuden toisesta tehtävästä ja pyytää katsomaan vastaustaan uudestaan. Kantelijan mukaan hänen oikaisuvaatimukseensa olisi tullut antaa kirjallinen päätös, mutta häntä pyydettiin tulemaan keskustelemaan asiasta vastuopettajan luo. Kantelija toteaa, ettei hänelle missään vaiheessa ole kerrottu mahdollisuudesta vaatia oikaisua.

RATKAISU

Yliopistojen kielistä säädetään yliopistolaisissa. Yliopistolain 11 §:n 1 momentin säännöksen mukaan esimerkiksi Turun yliopiston opetus- ja tutkintokieli on suomi. Lain 11 §:n 2 momentin mukaan yliopisto voi päättää lisäksi muun kielen kuin 1 momentin mukaisen opetus- ja tutkintokielenä käyttämisestä opetus- ja tutkintokielenä ja opintosuorituksissa.

Turun yliopiston opintojohtosäännön mukaan suomenkielisessä koulutuksessa opiskelijalla on oikeus käyttää opintosuorituksissaan suomen kieltä sekä saada opintoihin sisältyvät tehtävät suomen kielellä. Tällaisessa koulutuksessa opetushenkilökunnalla ei ole velvollisuutta antaa tehtäviä tai vastaanottaa opintosuorituksia muulla kielellä. Suomenkielisessäkin koulutuksessa voi olla muun kielisiä opintojaksoja silloin, kun opintojakson tarkoitus sitä edellyttää. Muun kielen käyttämisestä tutkinnon, tutkinto-ohjelman tai opintosuorituksen kielenä on päätettävä opetussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Yliopistolain sekä Turun yliopiston opintojohtosäännön mukaan opiskelija voi pyytää suullisesti tai kirjallisesti oikaisua opintosuorituksensa arvosteluun. Opintosuorituksen arvostelua koskeva oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset sekä arvosteluperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa.

Arviointi

Turun yliopiston opintojohtosäännön mukaan opiskelijalla on oikeus käyttää opintosuorituksissaan suomen kieltä sekä saada opintoihin liittyvät tehtävät suomen kielellä. Muun kielen käyttämisestä on päätettävä opetussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Kantelukirjoituksen tarkoittamassa tapauksessa kantelija ei ole saanut käyttää opintosuorituksessaan suomen kieltä. Yliopisto ei ole selvityksessään tuonut esille, että englannin kielen käyttämisestä tässä opintojaksossa olisi päätetty opetussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Mikäli opintojaksossa ja opintosuorituksissa halutaan käyttää muuta kuin suomen kieltä, yliopiston tulisi tehdä tästä päätös opintojohtosäännön mukaisesti.

Yliopisto on todennut, ettei kantelija ole esittänyt asiassa oikaisuvaatimusta suullisesti tai kirjallisesti. Katson, että kantelija on sähköpostiviestissään ja myöhemmissä yhteydenotoissaan yliopiston henkilöstöön tuonut selkeästi esiin tyytymättömyytensä opintosuorituksen arvosteluun. Yliopiston olisi tullut tämän vuoksi ymmärtää käsitellä kantelijan viesti oikaisuvaatimukseksi ja antaa siihen päätös, jolloin kantelija olisi voinut saattaa asian tutkintolautakunnan käsiteltäväksi.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Turun yliopiston huomiota siihen, mitä edellä olen lausunut suomen kielen käyttämisestä opintosuorituksissa sekä oikaisuvaatimukseen annettavasta päätöksestä.

Kantelu ei ole antanut aihetta muihin toimenpiteisiini.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijäneuvos

Outi Kostama

OIKEUSKANSLERINVIRASTO